

Facit

Tummen upp! NO Kartläggning åk 3 Lgr22

Till dig som använder detta facit:

Sidnumren hänvisar till elevbokens sidor.

På en del frågor står det "Elevens eget svar". Det beror på att man kan svara på olika sätt. På en del frågor står det "Exempel på svar". Det betyder att det kan finnas fler rätta svar än det som står här i facit.

Sidan 2

I naturen

1. Exempel på svar: en fågel som matar sina ungar, en räv som jagar en hare, en orm som ringlar, en ekorre klättrar upp för ett träd, att någon badar, tältar, grillar, fiskar, gungar, leker kurragömma och att solen skiner.
2. Exempel på svar: Eleven kan välja att sortera efter de som går att äta eller inte, hårda eller mjuka, de som är höga eller låga, eller de som luktar gott.
3. Elevens resonemang kring val av sortering.

Sidan 3

4. **Barrskog:** hackspett, brunbjörn, älg
Lövskog: älg, lövsångare
Äng: nässeljäril, flickslända (trollslända)
Strand: gräsand, säl
5. Exempel på svar: Djuren är anpassade efter sin livsmiljö. Sälen simmar smidigt, men rör sig klumpigt på land utan ben och behöver därför vara i vatten för att fånga mat. Älgen har långa ben och tar sig enkelt fram i ojämna marker.

Sidan 4

Årstider

1. Sommar Nätterna är ljusa och korta.
Höst Fåglarna flyger söderut.
 Löven blir gula.
Vinter Björnen sover i sitt ide.
 Sjöarnas vatten fryser till is.
Vår Många djur får ungar.
 Fåglarna flyger norrut.
 Trädens knoppar blir gröna blad.
2. 1. våren 2. sommaren 3. svamp 4. hösten
5. vinter 6. bada 7. årstid

Sidan 5

3. Exempel på svar:
Fjällräven byter päls. På vintern har den en vit päls för att inte synas mot snön och på sommaren en brun päls för att smälta in i miljön.
Koltrasten burrar upp sina fjädrar. Luften mellan fjädrarna blir ett värmande lager. Dessutom har fåglar lägre temperatur i fötterna utan att det påverkar fågeln i övrigt.
Brunbjörnen har en varm och tjock päls. Under vintern går björnen i ide.

4. Exempel på svar:
Växten: Ett frö hamnar på marken och börjar gro. En liten planta växer upp och får sedan blommor. En insekt kommer och pollinerar och tappar lite pollen i nästa blomma. Växten blir då befruktad och nya frön bildas.
Fjärilen: Fjärilen lägger ägg på ett blad. Äggen kläcks till larver. Efter ett tag blir larven en puppa. I puppan utvecklas fjärilen. När den är klar kommer den färdiga fjärilen ut.
5. Nedbrytarna plockar sönder det döda materialet i allt mindre bitar. Till slut har det döda materialet brutits ned till så små delar att växterna kan bygga nya växter av dem.

Sidan 6

Djur och växter i närmiljön

1. A vitsippa B blåsippa C tussilago D lönn E blåbär
2. Exempel på svar:
Vitsippan och blåsippan har samma form på blomman. Bägge heter sippa.
3. Exempel på svar:
Färgen och bladens form. Vitsippan är vit och har flikiga blad medan blåsippan är blå (lila, finns även vita) och har hela blad.
4. Blomma, stjälk, blad, rot
5. Exempel på svar:
1. Vitsippan har 7 kronblad som är vita.
2. Stjälken är tunn och ljusgrön.
3. Bladen är gröna och flikiga.
6. Elevens eget svar.

Sidan 7

7. A skata B huggorm C igelkott D nyckelpiga E hackspett
F räva G rådjur H padda
8. Elevens eget svar.
9. Exempel på svar: Svampen eftersom den inte är en växt eller blåbär för att den är blå.
10. Elevens eget svar.

Sidan 8

Näringskedjor

1. Exempel på svar:
Igelkotten äter huggormen, som har ätit en mus som har ätit blåbär.
2. Elevens eget svar.
Exempel på svar: björklöv → daggmask → koltrast
3. Råttan, kråkan, daggmasken och getingen.
4. För att de är producenter och är de som kan fånga energin från solen (i fotosyntesen).

Sidan 9

Ett frö gror

1. Exempel på svar:
 1. Fröet gror. Allt som behövs finns inne i fröet.
 2. Rottrådar börjar att växa.
 3. En liten stjälk letar sig upp ur jorden.
 4. Stjälken får blad och så småningom även blommor.
2. Elevens eget svar.
3. Elevens eget svar.

Sidan 10

Spindeljakt

1. Elevens eget svar.
2. Elevens eget svar.
3. Elevens eget svar.

Sidan 11

Naturvetenskap eller inte?

1. När kikaren uppfanns kunde man utforska stjärnhimlen bättre.

Carl von Linné hette en svensk forskare som upptäckte hur olika djur och växter kan sorteras.

Mikroskopet har bidragit till många nya upptäckter.

Före det fanns människor fanns det både växter och djur.

Forskarna menar att universum bildades vid Big Bang.
2. På stenåldern fanns det inga dinosaurier, de var redan utdöda vid denna tidpunkt.

Sidan 12

Människokroppen

1.

armbåge

knä

axel

bröstkorg

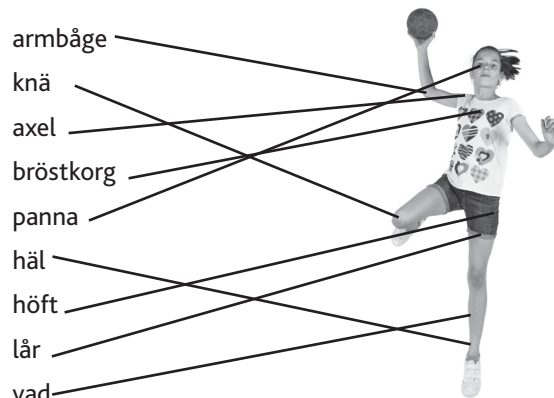
panna

häl

höft

lår

vad

2. Exempel på svar:
Hjärtat pumpar blodet så att cellerna får den näring de behöver.
Lungorna fångar upp syret som vi andas in från luften och för ut det i blodet som i sin tur transporterar det till cellerna.
Skelettet ger kroppen stadga och skyddar inre organ.
Musklerna ger stöd till skelettet och skyddar inre organ samt gör att vi kan röra på oss.
3. Celler
4. Smak, känsel, syn, hörsel, lukt och balans

Sidan 13

Undersök dina sinnen

1. Exempel på svar:
Det är svårare att höra varifrån ljudet kommer med bara ett öra.
2. Vi har två öron för att inte bara kunna höra ljud, utan också varifrån de kommer.

Sidan 14

Kropp och hälsa

1. Exempel på svar:
 - 1) Sov – så att kroppen får vila!
 - 2) Ät – kroppen behöver energi.
 - 3) Rör på dig – så blir du piggare!
2. De som lever utan rent vatten svälter ofta. Kroppen fungerar sämre och det är större risk att få sjukdomar.
3. Det svårare att lära sig nya saker. Man blir lättare arg och irriterad. Hjärnan hinner inte arbeta med allt som du har upplevt.
4. 5 mål om dagen från alla delar av kostcirkeln.
5. För att luddet på insidan av tunntarmen ska kunna suga upp näringen.

Sidan 15

Huden är ditt skyddande skinn

1. Exempel på svar:
Huden är lite luden. Huden gör också att vi håller kvar värmen i kroppen.
Huden skyddar mot bakterier och virus. Huden skyddar allt som är inne i kroppen.
2. Går det hål på skinnet kan blodet som är innanför rinna ut. Då kan man lappa hålet med plåster. Ibland måste läkaren sy eller tejpa ihop.
3. När du tvättar dig med tvål tvättar du bort bakterier som kan göra dig sjuk.

Sidan 16

Skelett och muskler

1. Skelettet är kroppens stomme. Det är huden och skelettet som håller allt på plats.
2. Exempel på svar:
Hjälmen skyddar den känsliga hjärnan. Trots att den redan är skyddad av skallens ben är den känslig för slag och stötar.
3. Det är musklerna som gör att vi kan röra på kroppen. Musklerna sitter fast i skelettet.
4. Exempel på svar: Vi blir piggare om vi rör på oss.
Musklerna blir starkare om vi rör på oss.

Sidan 17

Räkna andetag

1. Elevens eget svar.
2. Exempel på svar: När vi anstränger oss behöver våra kroppar mer syre. Hjärtat slår snabbare för att pumpa ut mer blod med syre till cellerna och då ökar antalet andetag.

Sidan 18

Glider sakerna bra eller dålig?

1. Isklumpen, rygsäcken, gosedjuret och petflaskan.
2. Bananen, gympaskon och foppatofflan
3. Tyngdkraften
4. Olika material får olika bra glid (friktion) eftersom deras ytor är olika ojämna.

Sidan 19

Balans och tyngdpunkt

1. Flickan som balanserar, pojken som halkar på bananskalet, flickan som balanserar i boken på fingret.
2. Bilden ska visa att personen står ihop med raka ben.
3. Bilden ska visa att personen står böjd med benen isär.
4. Det med hög tyngdpunkt välter lättast.
5. Lilla tjejen ska flytta sig så långt bak som möjligt och den vänstra personen ska flytta sig in mot mitten tills det väger jämnt.

Sidan 20

Undersök jämvikten

1. (Är endast en instruktion.)
2. (Är endast en instruktion.)
3. Pennan hamnar i mitten.
4. Den sida som har suddet halvvägs in mot mitten tappar upp.
5. Lika långt från mitten som det andra suddet ligger.

Sidan 21

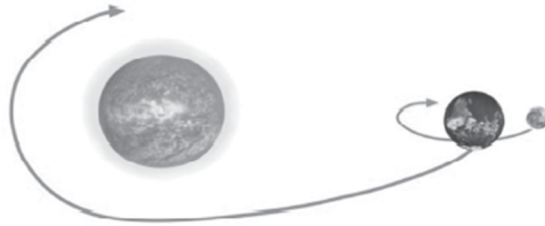
Resultat som går att lita på

1. Elevens eget svar.
2. Nej, för det är inte ett rättvist test.
3. De måste göra ett rättvist test och släppa bollarna från samma höjd.
4. Elevens eget svar.

Sidan 22

Hur jorden, solen och månen rör sig

1.

2. Rymdhunden Laika
Gagarin åker ett varv runt jorden
Första människan på månen
Fuglesang lagar rymdstationen MIR
Bemannad rymdfärd till Mars
3. Det finns ingen luft i rymden.

Sidan 23

Material och ämnen i vår vardag

1. Elevens eget svar.
2. Elevens eget svar.
3. Exempel på svar: badboll, petflaska och lego
4. Exempel på svar: trähus, ett matbord och en stol
5. Elevens eget svar.

Sidan 24

Hur kan vi återvinna våra saker?

1. papper: näsduk
metall: spik, cykeln (men ni får nog åka till en återvinningscentral för att få in den i containern)
färgat glas: den gröna flaskan
ofärgat glas: vasen
tidningar: tidningsbunten
plast: vattenflaskan, dockan
batterier: batterierna
2. Papper kan bli nya saker av papper, samma med plast, metall och glas. Ämnen i batterierna kan användas igen.

3. Exempel på svar: Papperet förmultnar. Läskburken tar väldigt lång tid att bryta ned och blir därför kvar i naturen.
4. Exempel på svar: metall, plast och pappersmassa

Sidan 25

Fast, flytande eller gas?

1. fast form: karossen, glasrutan
flytande form: bensinen i tanken, vattnet i kylaren
gasform: avgaserna, luften inne i förarhytten
2. Det smälter.
3. Vattenånga (Vatten i gasform)

Sidan 26

Flyta eller sjunka?

1. Om man försiktigt lägger ner gemet kan det flyta på ytan.
2. Vattnet har ytspänning.
3. Flyter: pinne, äpple, tennisboll, leksaksbil av plast
Sjunker: sten, enkrona, hel potatis, leksaksbil av metall

Sidan 27

Vattnets kretslopp

1. Exempel på svar: Solen värmer och vattnet avdunstar och stiger upp och bildar moln. Molnen blåser sedan in över bergen Regn faller över bergen och rinner sedan ner i sjön.
2. Vattnet har avdunstat.
3. Vattnet går runt som i ett kretslopp och kan aldrig ta slut. Vattnet på jorden finns som is i stora glaciärer, hav och sjöar. Vatten finns i atmosfären i form av ånga.

Sidan 28

Ljus

1. Lamporna, solen, ljuset
2. Något som sänder ut ljus
3. För att ljuset från en ljuskälla studsar på föremålet.
4. På väggen syns handens skugga.
5. Handen hindrar ljuset från att nå väggen, en skugga av handen bildas.

Sidan 29

Ljud

1. Elevens eget svar.
2. Exempel på svar: Starka ljud - rockkonsert, bormaskin
Svaga ljud - klockans tickande, en katt som spinner
3. Det blir olika toner.

Sidan 30

Värme och mätning med digital termometer

- 22 grader - Kopp med varm choklad som stått framme en halvtimme.
10 grader - Ett glas bubbelvatten från en flaska som stått i kylskåpet
100 grader - Vattnet i en kastrull som bubblar för fullt.
37 grader - Kroppens temperatur när man inte har feber.
– 15 grader - Isklump som precis tagits ut ur frysen.
- Cirka 25 grader. Svaret måste vara en temperatur mellan 10 och 40 grader.

Sidan 31

Magneter

- Spiken och nycklarna dras till magneten.
- Elevens eget val.
- Elevens eget svar.

Sidan 32

Lösningar och blandningar

- Lösningar: saften och teet
Blandningar: müslin, klädhögen och olja- och vattenblandningen
- I en lösning ser man inte längre vad som är vad. I blandningen kan du se de olika delarna.
- Exempel på svar: Häll i vatten, rör om och filtrera bort sanden. Avdunsta sedan bort vattnet så att bara saltet blir kvar.

Sidan 33

Resultat från en undersökning

- Exempel på svar: Häll ut blandningen och samla ihop järnet med en magnet.
- Elevens eget svar.
- Elevens eget svar.